

Informatívna správa o opatreniach v boji proti koronavírusu COVID-19

Košický samosprávny kraj (KSK) naďalej pokračuje v prijímaní opatrení proti šíreniu nového koronavírusu. Vzhľadom na mimoriadnu situáciu v krajine na Úrade Košického samosprávneho kraja pravidelne zasadá Krízový štáb, ktorý vyhodnocuje situáciu a v rámci svojich kompetencií jej prispôsobuje ďalšie opatrenia. Predkladáme sumár opatrení, ktoré prijal kraj od ostatného zasadnutia Zastupiteľstva KSK, ktoré sa konalo dňa 14. decembra 2020.

Ešte pred Vianocami uviedla župa do prevádzky improvizované karanténne mestečko pre ľudí bez domova. Po súhlase poslancov na decembrovom zasadnutí Zastupiteľstva KSK ho za symbolické 1 euro ročne prenajala útulku Oáza – Nádej pre nový život, n. o. v Bernátovciach, ktorý vedie katolícky kňaz Peter Gombita. V najväčšom zariadení pre bezdomovcov v kraji aktuálne býva približne 280 ľudí. Aj v záujme ochrany verejného zdravia vyčlenil kraj zo svojho rozpočtu takmer 80-tisíc a zakúpil 10 obytných a 4 sanitárne kontajnery. Karanténne mestecká majú zamedziť šíreniu ochorenia COVID-19 medzi ľuďmi bez domova a pri prijímaní do vybraných verejných, alebo neverejných zariadení sociálnych služieb, ktoré sú podmienené odkázanosťou a tiež do centier pre rodiny. Kraj k zriadeniu dočasného karanténneho bývania pre ľudí bez domova zaviazalo aj nariadenie vlády, ktoré túto povinnosť uložilo predsedom samosprávnych krajov a primátorom miest s počtom obyvateľov nad 20 000. Obytné kontajnery bude možné využiť aj po skončení pandémie. Vďaka nim bude môcť kraj pomáhať obyvateľom zabezpečiť dočasné ubytovanie aj v iných nepredvídaných životných situáciách, napríklad po živelnej pohrome.

Z dôvodu nepriaznivého vývoja pandémie sa na stredných školách vyučuje dištančne od 12. októbra. Mnohí žiaci však na vyučovanie z domu nemajú technické zabezpečenie. Košický samosprávny kraj preto vyhlásil výzvu pre firmy, aby sociálne slabším žiakom darovali nevyužívané notebooky, počítače alebo tablety. Ešte pred vianočnými sviatkami stihol kraj odovzdať prvých 95 získaných notebookov, ktoré venovala spoločnosť DT IT Solutions Slovakia, s. r. o. Technika potrebná na dištančné vzdelávanie putovala znevýhodneným stredoškólakom zo 14 župných škôl na Spiši, Gemeri, Above aj Zemplíne. Notebooky dostali znevýhodnení žiaci z SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Košiciach, SOŠ dopravy a služieb v Strážskom, zo Strednej zdravotníckej školy - Egészségügyi Középiskola v Rožňave, z Hotelovej akadémie v Košiciach, SOŠ technickej v Košiciach, Gymnázia a základnej školy S. Máraiho v Košiciach, SPŠ strojníckej v Košiciach, SOŠ agrotechnickej - Agrotechnikai Szakközépiskola v Moldave nad Bodvou, Obchodnej akadémie v Michalovciach, SOŠ obchodu a služieb v Michalovciach, SOŠ technickej v Rožňave, SOŠ obchodu a služieb Jána Bocatia v Košiciach, taktiež z Gymnázia-Gimnázium v Kráľovskom Chlmcí a Gymnázia v Spišskej Novej Vsi. Výzva pokračuje, darcovia nepotrebných techník sa môžu hlásiť na e-mailovej adrese pomahame@vucke.sk.

Pandémia spôsobila existenčné problémy v rôznych oblastiach, jednou z najviac zasiahnutých je aj kultúra. Z dôvodu ochrany zdravia bola prevádzka kultúrnych zariadení obmedzená. Takmer všetky z nich však dokázali návštevníkov prilákať prostredníctvom virtuálneho prostredia a online aktivít. V roku 2020 navštívilo 23 župných kultúrnych zariadení takmer 178 000 návštevníkov. Pre porovnanie, v roku 2019 to bolo 996 400 ľudí, čo znamená pokles o 82 percent. Kultúrne podujatia sa pre obmedzenia presunuli do online priestoru. Možnosť virtuálnej návštevy vlni využilo takmer 44 000 ľudí. K dispozícii boli aj prehliadky múzeí

a galérií, ktoré boli spracované pomocou videa a zdieľané na sociálnych sieťach či webových stránkach. Tie spolu navštívilo viac ako 85 000 záujemcov. Záujem o knihy v čase pandémie nestúpil. Denne vypožičali krajské knižnice približne 2 000 titulov, čo je porovnateľné s údajmi z roku 2019. V návštevnosti však klesli zo 400 000 na 42 000. Obdobie bez návštevníkov využili kultúrnici napríklad na revízie knižničných fondov, digitalizácie zbierok, nácvik predstavení, či spracovanie databáz. Okrem toho aj na vypracovanie a realizáciu projektov, vďaka ktorým môžu rozšíriť, opraviť alebo zatriť svoje expozície pre návštevníkov.

Podľa aktuálnych opatrení v kraji k 1. 2. 2021 otvorili pre verejnosť Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického v Michalovciach a Spišské kultúrne centrum a knižnica v Spišskej Novej Vsi. Režim v knižniciach podlieha prísnemu hygienicko-epidemiologickému režimu, fungujú ako „výdajné okienko“. Ak to epidemiologická situácia dovoľí, od 8. 2. 2021 plánujú otvoriť aj Verejná knižnica Jána Bocatia v Košiciach, Zemplínska knižnica v Trebišove, Gemerská knižnica Pavla Dobšinského v Rožňave a knižnica v Kultúrnom centre Medzibodrožia a Použia. Ostatné župné kultúrne zariadenia nateraz poskytujú svoje služby len online.

Vývoj pandemickej situácie sa odrazil aj na prepravnom režime prímestských autobusov. Od 21. januára 2020 jazdili zmluvní dopravcovia kraja eurobus a. s. a ARRIVA Michalovce a. s. v prázdninovom režime. Vzhľadom na sprísnenie opatrení, predĺženie lockdownu a zákazu vychádzania bola výrazne obmedzená mobilita. Školy zostali naďalej zatvorené a zamestnávateľi uprednostnili prácu z domu. Z toho dôvodu Košický samosprávny kraj ako objednávatel prímestskej autobusovej dopravy od pondelka 25. januára upravil rozsah dopravných služieb. Obmedzené boli nevyužívané a veľmi málo využívané spoje, čo sa dotklo spolu 833 spojov na 130 linkách. Zmeny boli spracované na základe aktuálneho počtu prepravených osôb v jednotlivých autobusových spojoch. Celkovo počet cestujúcich v prímestskej autobusovej doprave v Košickom kraji klesol vlni pre pandémiu o 40 percent, čo pre dopravcov znamená výpadok v tržbách takmer 4,2 milióna eur. Zmeny v cestovných poriadkoch sú zverejňované na stránkach dopravcov a na www.cp.sk.

Režim v 13 - tich zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľom je Košický samosprávny kraj, sa odvíja od aktuálnej epidemiologickej situácie v konkrétnom zariadení. Prebieha v súlade s podmienkami, uvedenými vo vyhláske Úradu verejného zdravotníctva SR, pandemickom pláne, semaforoch pre jednotlivé druhy sociálnych služieb a krízovom pláne zariadenia. V zariadeniach, kde nebol výskyt ochorenia, mohli klienti počas Vianoc od 22. do 29. decembra 2020 prijímať návštevy. Stretnutia sa konali za sprísnených hygienických podmienok, mohli trvať maximálne hodinu. Z dôvodu zamedzenia šírenia nového koronavírusu, mohli klientov navštíviť len osoby, ktoré sa preukázali negatívnym RT-PCR testom, nie starším ako 72 hodín, negatívnym výsledkom antigénového testu, nie starším ako 24 hodín alebo potvrdením o prekonaní ochorenia COVID-19. Niektorí klienti mohli za vopred stanovených podmienok stráviť sviatky so svojimi blízkymi. Išlo o klientov, ktorí mali v rámci posledného priebežného 10-dňového testovania antigénovými testami negatívny výsledok a klientov, ktoré v posledných 90 dňoch mali pozitívny COVID test a sú po karanténe, bez príznakov ochorenia. Prísnemu režimu podliehal aj ich návrat po sviatkoch do zariadení, kde sa vyžadovalo antigénové testovanie, respektíve najviac 24 hodín starý negatívny výsledok PCR testu.

Košický samosprávny kraj podporuje zamestnancov aj klientov svojich zariadení sociálnych služieb v rozhodnutí nechať sa očkovať proti COVID-19. Zamestnanci využívajú túto možnosť od polovice januára. Na vakcináciu v očkovacích centrách, ktoré vznikli pri nemocniciach, sa hlásia individuálne alebo hromadne prostredníctvom formulára Ministerstva zdravotníctva SR. V utorok 19. januára sa v zariadení Via Lux v Košiciach-Barci uskutočnilo pilotné očkovanie, v rámci ktorého dostali vakcínu klienti aj zamestnanci ako jedni z prvých na Slovensku priamo v zariadení sociálnych služieb. Išlo o 93 zamestnancov a 232 klientov zariadenia Via Lux a 14 zamestnancov Regina v Kráľovciach. Pilotne bolo 22. januára zaočkovaných aj 39 zamestnancov a 85 klientov zo zariadenia Lúč v Šemši. Vakcináciu v zariadeniach zabezpečovala Univerzitná nemocnica L. Pasteura v Košiciach. Župa je súčinná pri očkovaní, ktoré vykonávajú výjazdové očkovacie tímy. Ďalšie očkovania priamo v zariadeniach sú naplánované v Subsidii a Jasanima v Rožňave. K 31. januáru 2021 bolo v 13 – tich zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK zaočkovaných 504 zamestnancov (43% z celkového množstva) a 317 klientov (19% z celkového množstva). Podľa interného prieskumu KSK očkovanie proti COVID-19 odmietajú len 3 % klientov a 11 % zamestnancov zariadení sociálnych služieb. Zvyšok už očkovanie absolvoval, chystá sa absolvovať, alebo s rozhodnutím ešte váha.

Pilotné očkovanie sa malo uskutočniť aj v zariadení sociálnych služieb Arcus v Košiciach, kde sa 160 zamestnancov stará o 220 klientov. Pre vysoký výskyt vírusu COVID-19 však bolo do ustálenia situácie odložené. Napriek prísnyim hygienicko-epidemiologickým opatreniam sa toto zariadenie stalo ohniskom nákazy, ochorela vyše 1/3 zamestnancov a vyše 1/2 klientov. Žiaľ, 30 klientov s vírusom COVID-19 zomrelo (údaj k 5. 2.). S riaditeľom Arcusu Jurajom Briškárom sa vedenie kraja dohodlo na jeho odchode z funkcie k 31. januáru 2021. Od 1. februára je poverený vedením riaditeľ zariadenia Via Lux v Košiciach-Barci Vojtech Hintoš.

Kraj v zariadení Arcus vykonal mikrobiálne stery a klienti i zamestnanci absolvovali aj PCR testovanie. O klientov sa starajú zdravotné sestry, zdravotní asistenti a opatrovatelia. Krízové riadenie zabezpečilo aj osobné vyšetrenie klientov lekármi, ktorí sú zazmluvnení na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v tomto zariadení. V spolupráci s Univerzitnou nemocnicou L. Pasteura bol zabezpečeným liek ivermektín, ktorý pomôže zmierniť príznaky ochorenia pacientom s najťažšími stavmi. Taktiež boli zabezpečené aj ďalšie potrebné lieky a kyslíkové prístroje pre klientov so sťaženým dýchaním a polymérová dezinfekcia, ktorá zanecháva ochranný film na všetkých predmetoch v priestore a zabráni ďalšej kontaminácii miesta.

Z dôvodu výpadku väčšieho počtu zamestnancov je nevyhnutné priebežne dopĺňať personál, aby sa udržal chod zariadenia. Župa spolupracuje s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako aj Intervenčným tímom Ministerstva zdravotníctva SR. Posily posielajú župné zariadenia sociálnych služieb, humanitárna organizácia ADRA a stabilne je nápomocný intervenčný tím a medicína. Každé zo šiestich poschodí v Arcuse je samostatne izolované, o klientov sa stará šesť tímov zložených zo štyroch až piatich pracovníkov. Klienti sú izolovaní na izbách, kam zároveň dostávajú stravu. Personál sa mení v 7-dňových turnusoch, v zariadení zostáva 24 hodín denne.

Krízové riadenie zriadilo v Arcuse infolinku s číslom 0910 624 826, na ktorej poskytuje príbuzným informácie o stave klientov tohto zariadenia. Doposiaľ príbuzní volali do zariadenia, od 2. 2. ich budú kontaktovať aj aktívne. Osobitne vyčlenený personál každé

ráno preverí aktuálny zdravotný stav klienta a následne bude informovať jeho rodinu. To sa obzvlášť týka klientoch, ktorých stav je vážnejší. Klienti aj zamestnanci zariadenia majú k dispozícii psychológa, krízové riadenie zabezpečuje aj kňaza.

Situácia v Arcuse sa postupne stabilizuje. K 5. februáru malo pozitívny test na nový koronavírus už len 28 klientov a 59 zamestnancov.

Celková situácia v 13 - tich župných zariadeniach sociálnych služieb k 18. 02. 2021:

	zamestnanci	klienti
COVID-19 pozitívni	77	20
Úmrtia na COVID	2	67
Zaočkovaní	544	377

V 5. kalendárnom týždni Vláda SR ohlásila opätovný návrat niektorých žiakov do škôl, vrátane žiakov končiacich ročníkov stredných škôl. Týkalo by sa to viac ako 5 700 žiakov zo 63 župných stredných škôl. Košický samosprávny kraj sa pre zlú pandemickú situáciu rozhodol aj po 8. februári vyučovať dištančne. Zatvorené ostanú naďalej aj stredoškolské internáty. Podľa informácií z Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach sú kapacity lôžok v nemocnici takmer úplne vytážené. Vyše 90 % hospitalizovaných má dokonca agresívnejšiu britskú mutáciu vírusu COVID-19 s ťažším priebehom aj u mladších pacientov. Namiesto otvárania škôl dva týždne pred jarnými prázdninami sa kraj rozhodol zodpovedne počkať, ako sa bude situácia vyvíjať. Košický samosprávny kraj otvorí svoje stredné školy v závislosti od aktuálnej pandemickej situácie, najskôr po jarných prázdninách, teda 1. marca.